

Adviescollege —
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs. A.C. van Huffelen
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

Onze referentie MvH/RvZ/JT/RS/HS/bs/ATR2281/2022-U052

Uw referentie

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Datum 1 juni 2022
Betreft Besluit experiment regie op gegevens basisregistratie personen

Geachte mevrouw Van Huffelen,

Op 5 april 2022 is het *Besluit experiment regie op gegevens basisregistratie personen* voor toetsing en advies aangeboden aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). Het voorstel regelt twee wijzigingen:

1) Het recht om de deling van gegevens uit de Basisregistratie Personen (BRP) met de Stichting Interkerkelijke Ledenadministratie (SILA) te beëindigen via een bericht aan de minister van BZK (elektronische weg) of een bericht aan het college van Burgemeester & Wethouders (schriftelijke weg). Het gaat hierbij om een extra mogelijkheid om de gegevensdeling te beëindigen voor huidige leden van de bij de SILA aangesloten kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag.

2) Het recht om toestemming te geven voor de deling van gegevens uit de BRP met de SILA. Hierbij gaat het met name om een mogelijkheid voor nieuwe leden van kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag om toestemming te verlenen gegevens te delen met de SILA. Het voorstel regelt de mogelijkheid voor deze toestemming langs elektronische en schriftelijke weg (via respectievelijk de minister van BZK en het college van B&W). Toestemmingverlening voor ouders, voogden of verzorgers van personen jonger dan 16 jaar wordt mogelijk gemaakt via de SILA. Dit laatste omdat toestemming verlening via de elektronische weg voor deze doelgroep nog niet volledig mogelijk is.

Het voorstel regelt de genoemde toestemming (en het beëindigen daarvan) via een experiment onder de wet BRP. Op grond van dit experiment zal besloten worden over de structurele verankering van de nieuwe werkwijze in de wet. Het experiment vindt ook plaats in de context van de kabinetsambitie om burgers meer regie te geven op de verstrekking van gegevens en eigen data. In het regeerakkoord 2017-2021 was al afgesproken dat burgers de mogelijkheid krijgen om zelf maatschappelijk relevante organisaties aan te wijzen waaraan een beperkt aantal persoonsgegevens automatisch kan worden verstrekt. Het experiment kan mogelijk inzichten opleveren voor een effectieve en efficiënte invulling van deze ambitie.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Al vele jaren is er politieke en maatschappelijke discussie over de automatische gegevensverstrekking aan de SILA. Hoewel deze gegevensdeling juridisch op dit moment nog is toegestaan (zonder toestemming), is er in de praktijk voor gekozen om nieuwe leden van kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag toestemming te vragen voor deze gegevensdeling. Voor het beëindigen van de gegevensdeling met de SILA bestaan er op dit moment al verschillende wegen. Met dit experiment wordt het geven van de toestemming voor het delen van gegevens en het intrekken ervan, ondergebracht op dezelfde plaats waar het overzicht van die gegevensdeling beschikbaar is (MijnOverheid).

Volgens het college is het passend en van belang om de toestemming door de burger voor het delen van (bijzondere) persoonsgegevens juridisch goed te regelen c.q. te verankeren en bijeen te brengen. Het college ziet wel aanleiding voor twee adviespunten hierbij.

1.1 Regie op gegevens

De toelichting bij het voorstel en het IAK-document bij de internetconsultatie stellen dat de burger "meer regie krijgt over de verstrekking van hem of haar betreffende gegevens uit de BRP". In de huidige situatie kan een burger de gegevensverstrekking aan de SILA al via verschillende kanalen beëindigen. Daarnaast geldt dat de SILA in de afgelopen jaren al toestemming via de (kerk)genootschappen vroeg aan de leden voor het aanvragen van de systematische gegevensverstrekking bij de minister van BZK. Burgers dienden in de regel al toestemming te geven voor de automatische gegevensverstrekking.

Het onderhavig voorstel wijzigt de mogelijkheden voor en kanalen waarlangs toestemming kan worden gegeven of een toestemming kan worden ingetrokken. De regie die een burger heeft op de gegevensverstrekking lijkt niet te wijzigen, ook omdat er geen wijziging plaatsvindt in welke gegevens worden gedeeld. Volgens het college maakt het voorstel dan ook niet duidelijk op grond waarvan en in welke mate het voorstel bijdraagt aan "meer regie op gegevens voor burgers". Hiermee is nut en noodzaak niet goed onderbouwd.

1.1 Het college adviseert te verduidelijken door welke wijziging en in welke mate de burger meer regie krijgt over gegevensverstrekking uit de BRP.

De verstrekking van de gegevens zelf wijzigt niet. Gegevens over de in de BRP geregistreeerde (huwelijks)partner werden al meegezonden aan de SILA. Niet duidelijk wordt gemaakt met welk doel de partnergegevens aan de SILA worden verstrekt. Het voorstel voorziet niet in het achterwege laten van partnergegevens als partners niet dezelfde beslissing nemen over hun toestemming tot de verstrekking van de gegevens, of als een partner wel, maar de andere niet is ingeschreven bij een van de bij de SILA aangesloten kerkgenootschappen. In die gevallen zouden gegevens over de partner niet moeten worden meegezonden. In andere gevallen zou daarvoor toestemming moeten worden gegeven.

1.2 Het college adviseert om gegevens over de partner niet langer mee te zenden bij een gegevensverstrekking aan de SILA.

2. Minder belastende alternatieven

In de praktijk vraagt de SILA sinds een aantal jaren al toestemming via de (kerk)genootschappen aan de leden voor het aanvragen van de systematische gegevensverstrekking. Op dit moment is dit bijvoorbeeld concreet verwerkt in inschrijvingsformulieren van kerkgenootschappen voor nieuwe leden. De burger die zich als lid inschrijft kan er zelf voor kiezen om al dan niet toestemming te geven (via de kerk) aan de SILA voor automatisch gegevensverstrekking. Het voorstel bepaalt dat deze rechtstreekse toestemmingsmogelijkheid komt te vervallen. De burger dient de toestemming via een andere weg te verlenen. Dat kan elektronisch via een toestemming aan de minister van BZK (bijvoorbeeld via mijnoverheid.nl) of schriftelijk via een toestemming aan het college van B&W. Voor een toestemming voor personen jonger dan 16 jaar kan toestemming worden gegeven via de SILA.

Het college stelt vast dat het onderhavig voorstel het proces tot het verlenen van toestemming voor gegevensdeling meer belastend maakt. De regeldruk voor het verlenen van deze toestemming neemt toe, omdat niet rechtstreeks meer toestemming kan worden gegeven bij een nieuwe inschrijving als lid van een (kerk)genootschap.

Het voorstel maakt niet duidelijk waarom de toestemming via de inschrijving bij het kerkgenootschap of genootschap op geestelijke grondslag niet behouden wordt. Indien de huidige toestemming via de kerkgenootschappen als onvoldoende of onvoldoende precies wordt gezien, kan aanscherping of verduidelijking van deze mogelijkheid ook uitkomst bieden. Bij dit laatste kan worden gedacht aan duidelijkere informatie op het inschrijfformulier van een kerkgenootschap bij het al dan niet geven van de toestemming door de burger voor automatische gegevensdeling. Het behouden van deze mogelijkheid is minder belastend voor burgers.

2.1 Het college adviseert de mogelijkheid voor toestemmingverlening te behouden via inschrijving bij de (kerk)genootschappen. Indien hiervoor niet wordt gekozen, adviseert het deze keuze inhoudelijk te motiveren.

Het experiment maakt het mogelijk om op MijnOverheid toestemming te verlenen voor het verstrekken van BRP-gegevens via de SILA aan kerkgenootschappen. Wanneer die toestemming daadwerkelijk wordt gebruikt en BRP-gegevens worden verstrekt, wordt dat niet actief aan de burger gemeld. Dat kan tot verassingen leiden. Burgers zijn zich niet altijd bewust van de koppelingen van registraties, en van de toestemmingen die ze hebben verleend voor het verstrekken van gegevens. Als ze verrast worden bij het effect van het doorgeven van een BRP-gegeven kunnen ze op zoek gaan naar hoe die koppeling werkt. Burgers die minder vertrouwd zijn met de werking van gegevensdeling, zullen moeite moeten doen om deze koppeling te begrijpen. Minder belastend is als zij actief worden geïnformeerd over het doorgeven van BRP-gegevens en over wijzigingen in de toestemming over die doorgifte. De Berichtenbox van MijnOverheid kan bijvoorbeeld gebruikt worden voor berichten over het doorgeven van BRP-gegevens en voor berichten over wijzigingen in de toestemming. Als de burger zich aanmeldt voor berichtgeving over nieuwe post in de Berichtenbox, wordt hij actief geïnformeerd.

2.2 Het college adviseert burgers actief te informeren over wijzigingen in de toestemming voor het doorgeven van BRP-gegevens en over de daadwerkelijke doorgifte van persoonsgegevens aan (kerk)genootschappen.

3. Werkbaarheid

Voor burgers creëert het voorstel een extra mogelijkheid om gegevensverstrekking uit de BRP aan de SILA te beëindigen. Hiermee draagt het voorstel bij aan de werkbaarheid van de regelgeving. Voor de mogelijkheid tot toestemmingverlening regelt het voorstel dat de huidige route via de kerkgenootschappen/SILA wordt beëindigd. Toestemmingverlening is voor personen van 16 jaar of ouder alleen mogelijk via de minister van BZK of via het college van B&W. Deze wijziging draagt niet bij aan de werkbaarheid van de regelgeving.

Voor burgers die geen gebruik kunnen of willen maken van de digitale wijze van toestemming tot gegevensdeling of de intrekking daarvan, is voorzien in een vergelijkbare, analoge wijze via de gemeente. Voor burgers die deze weg kunnen of moeten kiezen wijzigt de situatie niet. De in dit experiment voorgestelde mogelijkheden tot toestemmingverlening en intrekking dragen voor hen niet bij aan het beter werkbaar maken van het toestemmingsvereiste.

Het huidige voorstel geeft burgers slechts beperkt 'meer regie op gegevens'. De mogelijkheid om de gegevensverstrekking via SILA te beëindigen wordt gewijzigd, niet verbeterd. Er komen niet meer mogelijkheden om die verstrekking te beëindigen. Indien het doel is om burgers meer regie over hun gegevens te geven, zouden de volgende mogelijkheden overwogen kunnen worden. Burgers kunnen bijvoorbeeld zelf bepalen *welke* (wijziging van) zijn BRP-gegevens automatisch gedeeld worden. Ook zouden burgers zelf kunnen bepalen *in welke gevallen* een wijziging van zijn BRP-gegevens automatisch worden verstrekt. Bijvoorbeeld bij een verhuizing of een verandering in de familiesituatie (bijvoorbeeld een overlijden van een partner of de geboorte van een kind). De aard van het experiment leent zich voor het onderzoeken van de meerwaarde van zulke mogelijkheden om burgers meer regie te geven.

Een voorwaarde voor een verkenning van de mogelijkheden om burgers meer regie op gegevens te geven is de beschikbaarheid van een overzicht van de gegevens die een burger deelt op één centrale plek (bijvoorbeeld MijnOverheid). Bij dat overzicht moet ook vermeld worden hoe hij zijn toestemming voor het delen van die gegevens kan geven en kan intrekken.¹ Een eerste versie van dat overzicht is beschikbaar op MijnOverheid.² Dat overzicht toont welke organisaties gegevens uit de BRP verstrekt krijgen. Het overzicht toont nog niet *welke* gegevens worden verstrekt en ook niet hoe toestemming kan worden gegeven voor het verstrekken en hoe die toestemming kan worden ingetrokken.

Voor burgers is het beter werkbaar wanneer zij, om regie op hun gegevens uit te oefenen door toestemming te verlenen of in te trekken, dat kunnen doen op de manier waarop ze dat gewend zijn en verwachten dat dat zou kunnen. Als het geven en intrekken van de toestemming wel op MijnOverheid kan, maar het overzicht nog niet toont *welke* gegevens worden verstrekt en via welke organisaties die toestemming kan worden ingetrokken, kan dat tot verwarring leiden. Voor burgers is het beter werkbaar als de toestemming op MijnOverheid kan worden gegeven en ingetrokken op de plaats waar zichtbaar is welke gegevens worden gedeeld, en als daarbij wordt vermeld bij welke andere organisaties (SILA, Gemeente) toestemming kan worden gegeven en ingetrokken en op welke manier. Dit is vooral van belang omdat de mogelijkheid om toestemming te verlenen aan de SILA zelf, wordt beëindigt.

3.1 Het college adviseert bij het experiment met het verlenen en intrekken van toestemming tot het automatisch delen van gegevens met de SILA, in het overzicht op MijnOverheid te tonen welke gegevens worden gedeeld en bij welke *andere* organisaties die toestemming ook kan worden gegeven en ingetrokken.

4. Gevolgen regeldruk

De toelichting bij het voorstel bevat een analyse van de beperkte regeldrukeffecten. De toestemmingverlening zal voor een burger naar verwachting 6 minuten (extra) tijd kosten. Daarmee komt de verwachte regeldruktoename als gevolg van het voorstel uit op circa 25.500 euro. De regeldrukeffecten zullen ook bij de monitoring en evaluatie van het besluit worden betrokken.

Het college merkt op dat de regeldrukeffecten voor de verplichtingen aan de SILA niet in kaart zijn gebracht. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de regeldrukeffecten als gevolg van de verplichte gegevensbeschermingseffectbeoordeling die de SILA dient (te laten) uit te voeren en de privacyverklaring die zij dient op te stellen.

4.1 Het college adviseert de analyse van de regeldrukeffecten aan te vullen en daarbij opvolging te geven aan bovengenoemd punt.

¹ Regie op gegevens, Beleidsbrief Ministerie van BZK, 11 juli 2019. Kamerstuk 32761 nr. 147

² Sinds 14 maart 2022 kunnen burgers met een MijnOverheid-account via MijnOverheid zien met welke organisaties hun gegevens uit de Basisregistratie Personen (BRP) worden gedeeld. <https://magazines.rvig.nl/idee/2022/20/inzage-brp-verstrekkingen>.

Dictum

Gelet op de toetsing is het eindoordeel van ATR bij het *Besluit experiment regie op gegevens basisregistratie personen*:

Het besluit indienen, nadat met de adviespunten is rekening gehouden.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en gaat er vanuit dat in het definitieve voorstel wordt toegelicht op welke wijze u met onze adviespunten rekening hebt gehouden.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris